Over HET GEHEIM VAN MEVROUW GRÜNWALD

door Ko van Geemert

Het geheim van mevrouw Grünwald is de debuutroman van Diana Tjin. Ze werd in 1961 geboren in Amsterdam, maar haar ouders zijn afkomstig uit Suriname. Het boek begint in 1990, in Amsterdam:
'De voordeur van het huis aan de Jacob van Lennepkade zwaait open. Een kleine vrouw met sneeuwwit haar vult de hele breedte van de deuropening. Haar armen steken bleek af bij haar uitbundig kleurige bloemenjurk. Ze wrijft in haar ogen en vraagt dan boos: "Wie ben je? Wat wil je van me?"
Anna zet een stap achteruit. "Neemt u me niet kwalijk. Ik kom later wel terug, als u… als u dat goedvindt."
De vrouw tast met haar mollige handen naar haar gouden halsketting waaraan piepkleine, blauw-violette vlinders hangen.
"Zeg dan, wat wil je van me?"
Oma zei dat ik u om hulp kan vragen. Of bent u niet mevrouw Grünwald?"
Met een zucht antwoordt ze: "Kind, stel niet van die domme vragen, natuurlijk ben ik mevrouw Grünwaldt." Ze laat de ketting los.'
Vervolgens komen we het levensverhaal van mevrouw Grünwald , een oude Surinaamse vrouw, aan de weet, zoals ze dat vertelt aan de 19-jarige Anna. Mevrouw Grünwald, in het bezit van de Duitse nationaliteit, wordt in Suriname, in 1940, meteen na de Duitse inval in Nederland, met haar man en drie kinderen geïnterneerd. Voor heel wat mensen is deze interneringskwestie een onbekend stukje Surinaamse geschiedenis.
Ze gaan eerst naar Mariënberg, vervolgens naar Groningen, en komen tenslotte in Kamp Copieweg terecht, waar ze de jonge Hans Dietrich ontmoet op wie ze zeer gesteld raakt. Hij overlijdt in het kamp. Dietrich blijkt later de broer te zijn van Anna's grootmoeder. Mevrouw Grünwald ontmoet deze grootmoeder wanneer ze haar een ketting gaat brengen die ze had gevonden in Hans' nalatenschap.
Mevrouw Grünwald vertelt Anna verder over haar leven (ze is maar liefst zeven jaar geïnterneerd geweest), over haar kinderen, over haar man.
Daartussendoor lezen we dat ook Anna geen makkelijk leven heeft gehad.
Aan het eind van het boek is het tijd om afscheid te nemen:

‘Tranen kriebelen in Anna’s nek als mevrouw Grünwald haar tegen dat zachte, warme lichaam aandrukt en vastgeklemd houdt. Dan laat ze haar weer los en zegt: “Zo, dus je gaat. Kom je me nog een keertje opzoeken? Je weet het, de deur staat altijd open en je kunt altijd blijven eten.”
“Dat zal ik zeker doen, en dan kook ik voor u.”
“Wat zeg je?! Kom je me alweer vervelen met die onzin van je? […] Nee, spreek me niet tegen en val me niet langer lastig met die praatjes van je”.’
Het boek bestaat uit 59 korte hoofdstukjes, 229 pagina’s, en kent twee verhaallijnen: het leven van mevrouw Grünwald en dat van Anna.
In beide levens is nogal wat ellende voorgevallen. Het probleem is: het verhaal wordt wat rommelig uit de doeken gedaan, de auteur springt wel erg vaak van de hak op de tak, van heden naar verleden, van Anna naar mevrouw Grünwald, van het ene drama naar het volgende, van het ene geheim naar het andere. Dat wordt wat veel.
Twee terugkerende aspecten moeten hier nog vermeld worden.
In de eerste plaats: mishandeling. Een aantal personen in het boek leidt onder mishandeling die verborgen blijft voor de buitenwereld. Het is één van de geheimen in het boek.
En ten tweede, de betekenis van vlinders:
‘Daar kwam een koolwitje vlak voor mijn ogen langs gefladderd. […] Mijn dochter hield op met kauwen. […] Ze hurkte voor me neer. Meteen steeg de vlinder op van mijn linkerschoen en landde op haar hand. We keken elkaar aan. Dit was het teken.’
Een vlindertje is ook te vinden op de leuke illustratie op de cover, gemaakt door Nikki Ritmeijer.

DRIE STERREN

Diana Tjin, Het geheim van mevrouw Grünwald
Uitgeverij In de Knipscheer, 2017
ISBN 978 90 6265 954 8 NUR 301

Bron: *Parbode*, nr. 135, juli 2017